

OPROEPFICHE

REACT EU – Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe

“De bevordering van het crisisherstel in de context van de COVID-19-pandemie en de voorbereiding van een groen, digitaal en veerkrachtig herstel van de economie”

GROENE TRANSITIE – Circulaire economie

1 Context van de projectoproep

1.1 REACT EU

REACT-EU (Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe) is een financiële top-up van de traditionele cohesieprogramma's in de nasleep van de coronacrisis. Het sluit aan bij de reeds bestaande crisismaatregelen CRII en CRII+ (Coronavirus Response Investment Initiative). De middelen moeten vooral aangewend worden om crisismaatregelen te nemen, de economie verder te ondersteunen en de capaciteit voor crisisrespons in de zorg uit te breiden. Vlaanderen kan volgens de intra-Belgische verdeling van de Europese herstellfondsen rekenen op 115 miljoen euro (prijzen 2018).

Ook het programma EFRO Vlaanderen 2014-2020 zal worden uitgebreid met middelen uit REACT EU.

1.2 REACT EU Verordening

De lidstaten zijn op ongekende wijze getroffen door de crisis die voortvloeit uit de economische, sociale en gezondheid gerelateerde gevolgen van de COVID-19-pandemie. De crisis belemmert de groei in de lidstaten, hetgeen op zijn beurt de ernstige liquiditeitstekorten doet toenemen die het gevolg zijn van de plotse en aanzienlijke stijging van noodzakelijke overheidsinvesteringen in de gezondheidsstelsels en andere sectoren van de economie in de lidstaten. Dit heeft geleid tot een uitzonderlijke situatie waarvoor specifieke, onmiddellijke en buitengewone maatregelen nodig zijn die snel de reële economie bereiken. React-EU is een nieuw, kortlopend programma (budgetjaren 2021-2023) waarmee de EU reageert op de coronacrisis en dat is uitgewerkt in de vorm van een extra prioriteit in het OP 2014-2020.

Deze React-EU middelen moeten gebruikt worden om concrete acties te ondersteunen ter bevordering van het crisisherstel in de context van de COVID-19-pandemie en de sociale gevolgen daarvan en **ter voorbereiding van een groen, digitaal en veerkrachtig herstel van de economie**.

De voornaamste, meest relevante elementen uit de REACT EU Verordening ((EU) 2020/2221) m.b.t. de invulling van het EFRO programma zijn de volgende:

- Verplichte inzet via een nieuwe thematische doelstelling “de bevordering van het crisisherstel in de context van de COVID-19-pandemie en de voorbereiding van een groen, digitaal en veerkrachtig herstel van de economie”. Voor de programmering en de uitvoering vormt deze thematische doelstelling ook één aparte investeringsprioriteit in het bestaande EFRO-programma;

- Wat het EFRO betreft, kunnen de extra middelen voornamelijk gebruikt worden voor het verlenen van steun in de vorm van bedrijfskapitaal of investeringssteun aan kmo's - met inbegrip van adviserende steun, met name in de sectoren die het zwaarst getroffen zijn door de COVID-19-pandemie en dringend moeten worden gerevitaliseerd, zoals toerisme en cultuur-, investeringen in sectoren met een groot banenscheppend potentieel, investeringen ter bevordering van de transitie naar een digitale en groene economie, investeringen in producten en diensten voor gezondheidsdiensten, sociale infrastructuur, investeringen in infrastructuur voor basisdiensten ten behoeve van de burgers en economische steunmaatregelen in de regio's die het meest afhankelijk zijn van de zwaarst door de crisis getroffen sectoren;
- Retroactieve subsidiabiliteit van uitgaven vanaf 1 februari 2020. Deze retroactiviteit is enkel mogelijk indien de staatssteunregels niet van toepassing zijn op het project. Indien de staatssteunregels wél van toepassing zijn, kan een project pas starten vanaf indiening in het e-loket.
- Einddatum van subsidiabele uitgaven: 31/12/2023 (conform lopende EFRO-programma 2014-2020). Dit impliceert dat de projecten tegen deze einddatum volledig afgerond moeten zijn en alle uitgaven gemaakt en betaald moeten zijn.
- Naar verwachting zal 25% van de totale middelen bijdragen aan de klimaatdoelstellingen. Het niveau van de bijdragen van de lidstaten aan de ambitie om dat streefdoel te bereiken kan verschillen naargelang de gelegde prioriteiten.

1.3 Invulling Vlaamse middelen REACT EU via EFRO programma

Vlaanderen is en wordt evenals andere regio's economisch flink geraakt door de coronacrisis. De economische impact laat zich voelen via meerdere kanalen. Door de opgelegde sluitingen van handelszaken en fysieke winkels en andere noodmaatregelen, om de verspreiding van het virus in te dijken, worden heel wat sectoren waaronder de detailhandel, vrijetijdsbesteding, toerisme, horeca, transport en evenementen sterk getroffen. Investeringsprojecten zijn on hold gezet.

Parallel hieraan hebben overheden, organisaties en bedrijven zich versneld nieuwe manieren van werken en digitale dienstverlening eigen moeten maken. Dit alles naast de bestrijding van de pandemie zelf, die in het najaar van 2020 in de tweede golf zat en ook in de eerste helft van 2021 het sociaaleconomisch weefsel verder onder druk zet.

In de landenspecifieke aanbevelingen van 2020 (COM(2020) 501) benadrukt de Europese Commissie het belang om publieke investeringsprojecten te vervroegen en private investeringen aan te moedigen om economisch herstel te bevorderen. **Daarbij wordt geadviseerd om die investeringen te richten op de groene en digitale transitie: infrastructuur voor duurzaam transport, propere en efficiënte productie van energie, digitale infrastructuur en onderzoek en innovatie.** De coronacrisis is namelijk een extra externe factor dat bedrijven aanzet om verder te blijven innoveren.

Het is duidelijk dat de EFRO-middelen binnen React-EU een bijdrage kunnen geven aan de invulling van het relanceplan van de Vlaamse Regering, met name via innovatie, competitiviteit, digitalisering en verduurzaming.

Gelet op het beschikbare budget worden volgende 3 thematische doelstellingen geformuleerd:

1. Digitale transitie
2. Groene transitie
3. Innovatieve transitie

Timing vormt de belangrijkste uitdaging m.b.t. de besteding van deze React-EU middelen. Projecten moeten volledig uitgevoerd en betaald zijn tegen 31/12/2023. Er zal dus voorrang moeten gegeven worden aan

acties die op korte termijn realiseerbaar zijn (of reeds gerealiseerd zijn, gelet op de mogelijkheid om retro-actief kosten mee te nemen vanaf 1 februari 2020, afhankelijk van de geldende staatssteunregeling).

1.4 Groene transitie – Circulaire economie

Deze oproep focust op de thematische doelstelling ‘groene transitie’. Deze projectoproep staat enkel open voor projecten binnen het domein ‘Circulaire Economie’.

De economische relance moet tegelijk maximaal bijdragen aan het koolstofarmer maken van onze economie en samenleving, in lijn met de ambities en doelstellingen uit het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2030, de lange termijn Klimaatstrategie 2050 en de lange termijn Renovatiestrategie 2050. Daarom is het belangrijk om kostenefficiënte projecten verder te ondersteunen.

In een circulaire economie worden materiaalkringlopen maximaal gesloten waarbij het gebruik van primaire grondstoffen zoveel mogelijk wordt vermeden en de waarde van de materialen zoveel en zo lang mogelijk wordt behouden. In dit kader van duurzaam omspringen met grondstoffen verbreden we de focus.

We richten ons op thema’s met veel potentieel zoals bijvoorbeeld circulaire maakplekken in de stedelijke context, de preventie en hergebruik van verpakkingen. Deze EFRO-oproep richt zich daarom specifiek op de volgende 2 thema’s:

1. **Green Deal Anders Verpakt:** In het kader van duurzaam omspringen met onze grondstoffen willen we de focus verleggen van meer inzameling en recyclage, naar meer aandacht voor andere distributie- en consumptiemodellen. Deze nieuwe modellen moeten worden gericht op anders verpakken en een reductie van eenmalige verpakkingen, met een globale reductie van de milieu-impact tot gevolg. We richten ons specifiek op de twee bovenste treden van de prioriteitenladder van Lansink, namelijk preventie en hergebruik van verpakkingen.

Vertaald naar de R-lijsten ontstaan bij de opgang van de circulaire economie, richten we ons meer specifiek op Refuse (R0), Rethink (R1), Reduce (R2) en Re-use (R3), rekening houdend met het feit dat we de verpakking hierbij bekijken op ketenniveau en niet op productniveau. Preventie wordt hier immers begrepen als het volledig weglaten van een (eenmalige) verpakking. Het gaat niet over de vermindering van het gewicht van de verpakkingen (kwantitatieve preventie) of de vermindering van schadelijke stoffen in verpakkingen (kwalitatieve preventie).

Omschakelen van een eenmalige verpakking naar geen verpakking of een herbruikbare verpakking is meer dan louter het veranderen van de verpakking. Dit vergt onder meer ook een verandering van businessmodel, logistiek en administratie, klant-/consumentengedrag, communicatie en marketing. De indieners nemen dit mee in hun projecten om een verhoogde haalbaarheid te garanderen.

Er wordt verwacht dat de projecten voldoende ambitieus zijn. Belangrijk hierbij is het out-of-the-box denken en het uitvoeren van initiatieven waar tot nu toe nog niet of nauwelijks (in Vlaanderen) rond is gewerkt.

EFRO-steun is mogelijk voor projecten die deze nieuwe distributie- en consumptiemodellen gaan toepassen.

We richten ons op projecten die de eerste studiefase reeds voorbij zijn, en die deze modellen in de praktijk gaan toepassen.

Projecten met een sector brede aanpak genieten de voorkeur. Daarnaast kunnen ook individuele pilots bij organisaties worden ingediend.

2. Circulaire economie in een stedelijke context:

In de zoektocht naar een duurzame invulling van stedelijke sites die voor (her)ontwikkeling in aanmerking komen, hebben steden en gemeenten de ambitie om ruimte te creëren voor nieuwe businessmodellen en partnerschappen. Plekken die typisch te kampen hebben met leegstand, brownfieldproblematiek, terugloop van economische activiteit of sociale opgaven kunnen baat hebben bij de samenwerking tussen lokale besturen, stedelijke of private ontwikkelingsbedrijven, ondernemers, retail, burgers, sociale organisaties en kennisinstellingen.

EFRO-ondersteuning is mogelijk om concrete realisaties te verwezenlijken. (Investerings in de transformatie van plekken, infrastructuur of gebouwen – rekening houdend met circulaire bouwprincipes, en aantrekken van nieuwe circulaire bedrijvigheid).

De context van de plek bepaalt de complexiteit van de opgave en het potentieel voor de circulaire economie. De rode draad is de nood zoals die ervaren wordt bij steden en gemeenten om binnen- of randstedelijke sites nieuwe kansen te geven. Projecten en activiteiten die zich richten op de “binnenste cirkels” van de circulaire economie zijn daarbij prioritair (ecodesign, hergebruik, reparatie, product-dienstcombinaties, reversed logistics, huren en delen, ..).

De projecten moeten aantonen hoe ze de principes van een circulaire economie toepassen op zowel de locatie, als de latere invulling van de site.

Bij deze oproep horen verder nog volgende specifieke aandachtspunten:

- Deze oproep mikt op projecten die op korte termijn kunnen worden gerealiseerd. Bij projectselectie zullen dergelijke projecten prioritair zijn. Werkingsprojecten zijn, naast investeringsprojecten, eveneens mogelijk.
- Een tijdige realisatie (vóór 31 december 2023) van de projecten is uitermate belangrijk. In het projectvoorstel moet de planning duidelijk worden beargumenteerd en moeten meetbare mijlpalen worden geïdentificeerd. Aangezien de programmatermijn eind 2023 afloopt, is een verlenging van de projecttermijn niet mogelijk. In geen geval kunnen niet-voltooide projecten worden gesteund met Europese middelen.
- De EFRO-projecten moeten een voldoende schaalgrootte omvatten. We mikken op projecten met een aanzienlijke disseminatiewaarde.

Enkel duidelijk afgelijnde projectvoorstellen komen in aanmerking. Indien het EFRO-project deel is van een groter project, moet het EFRO-aandeel een significant onderdeel van dit grotere project omvatten. De promotor dient duidelijk de verhouding (al dan niet met een verdeelsleutel) in zijn project te bepalen.

2 Oproepmodaliteiten

2.1 *looptijd van de projecten*

Om in aanmerking te komen voor deze oproep moeten de projecten **gerealiseerd** zijn voor **31 december 2023**, concreet betekent dit dat alle uitgaven effectief zijn betaald voor deze datum. Gezien de beperkte resterende looptijd van het EFRO-programma zal bij de projectbeoordeling extra aandacht worden geschonken aan de realiseerbaarheid op korte termijn. Projecten die niet onder de staatssteunregelgeving vallen (zie lager), mogen reeds zijn aangevat, maar mogen in geen geval afgerond zijn vóór indiening. Projecten die wel onderhevig zijn aan de staatssteunregelgeving mogen pas opstarten vanaf het moment van indiening van het projectvoorstel in het e-loket.

2.2 steunintensiteit en financiering

Deze EFRO-middelen werden toegekend binnen het kader van REACT EU (zie hoger).

Anders dan bij het reguliere EFRO-kader, kan het EFRO – steunpercentage binnen deze projectoproep daarom in principe maximaal 80% van de totale subsidiabele kosten bedragen.

Voor projecten die economisch van aard zijn, zijn de staatssteunregels echter van toepassing. Dit betekent dat de publieke steun in dat geval beperkt moet worden. De Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV) is het juridisch kader waarbinnen steun kan worden verleend aan economische projecten. Afhankelijk van het artikel waar het project onder valt, kan het publiek steunpercentage variëren. De EFRO-steun moet worden beperkt tot het toegelaten maximale publiek steunpercentage dat het artikel in kwestie bepaalt.

Meer informatie over staatssteun vindt u via onderstaande link: [Staatssteun | Agentschap Innoveren en Ondernemen \(vlaio.be\)](#)

Algemeen (handleidingen): EFRO-handleiding: Staatssteunrichtlijnen voor subsidieontvangers
Specifiek (wetteksten): Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV)

Voor deze oproep wordt een budget voorzien van **4.300.000 euro EFRO-steun**. Als richtinggevend bedrag wordt uitgegaan van een EFRO-steun van +/- 500.000 euro per project in functie van het aantal ingediende projecten binnen deze projectoproep.

3 Beoordelings- en selectiecriteria van de “Projectoproep”

Projectvoorstellen worden beoordeeld op basis van objectieve ontvankelijkheids- en selectiecriteria. De **ontvankelijkheidscriteria** zijn de inpasbaarheid in het programma, eventuele oproep specifieke vereisten, het respecteren van de Europese steunplafonds, het feit of de promotor rechtspersoonlijkheid heeft en dat het project nog niet afgelopen is bij indiening.

De **selectiecriteria** hebben betrekking op:

1. Scope / inhoud
2. Kwaliteit
3. Begroting en financieel plan
4. Communicatie
5. Planning
6. Indicatoren

De van toepassing zijnde indicatoren vindt u in de webapplicatie, wanneer u een projectvoorstel maakt. Binnen dezelfde webapplicatie vindt u bovendien per indicator een helptekst waarin er toelichting gegeven wordt m.b.t. de interpretatie van de indicator.

In de oproep zijn mogelijk voorwaarden en/of voorkeuren naar projecten toe opgesomd (zie ‘context van de projectoproep’, en ‘oproepmodaliteiten’). Indien dit zo is wordt hiermee rekening gehouden bij de beoordeling van de ontvankelijkheidscriteria (indien voorwaarden), hetzij bij de scoring op de selectiecriteria (indien voorkeuren).

4 Indicatoren

Bij indiening van een projectvoorstel, dient te worden aangegeven welke bijdrage aan de programma-indicatoren wordt geleverd:

ID	Indicator	Type	Meet-eenheid	Streefwaarde (2023)	Omschrijving indicator
O.6.10	Aantal producten en/of diensten die ontwikkeld en/of getest werden binnen een living lab	output	Aantal producten/diensten	6	Elke product en elke dienst die door middel van een samenwerking binnen een living lab verder ontwikkeld wordt telt als 1 eenheid. Binnen een living lab kunnen meerdere producten en/of diensten verder ontwikkeld worden.
O.6.11	Aantal ondernemingen die steun ontvangen	output	Aantal ondernemingen	8	Onderneming: organisatie met ondernemingsnummer. Financiële steun: elke directe financiële transfer van middelen naar de onderneming toe. Niet-financiële steun: elke vorm van steun zonder directe financiële transfer naar de onderneming toe. Dit kan onder de vorm van al dan niet kostenloze begeleiding, consultancy, workshops, ...)
O.6.12	Aantal m ² nieuwe of gevaloriseerde/getransformeerde terreinen in stedelijke gebieden	Output	m ²	4.000	Het gaat om structurele ingrepen die de het economisch hefboomeffect bevorderen.
O.6.13	Nieuwe of gerenoveerde openbare of bedrijfsgebouwen in stedelijke gebieden	Output	m ²	750	Aantal m ² nieuwe of gerenoveerde openbare/bedrijfsgebouwen in stedelijke gebieden.

5 Praktische modaliteiten

5.1 Selectieprocedure

Vanaf de bekendmaking van een oproep en tot afsluiting van de oproepperiode, kunnen projectpromotoren hun voorstellen officieel indienen. Inherent aan het oproepsysteem en met het oog op een gelijke behandeling van alle aanvragers, kan een projectvoorstel na indiening niet meer worden gewijzigd. De projectvoorstellen worden beoordeeld volgens een procedure welke een transparante en objectieve afhandeling en steunverlening moet toelaten en waarvan de hoofdlijnen hierna worden beschreven:

- nagaan van de ontvankelijkheid op basis van de algemene ontvankelijkheidscriteria door het programmasecretariaat (o.m. de inpasbaarheid in het programma en de projectoproep via oproep-specifieke criteria).
- kwalitatieve afweging van de ontvankelijke projectvoorstellen op basis van de vooraf vastgestelde selectiecriteria (algemeen geldende + “call”-specifieke):
 - eerste screening door programmasecretariaat aan de hand van het standaard selectieformulier (beoordeling van inhoud, indicatoren, planning, organisatie, begroting en financieel plan), leidend tot een samenvattend oordeel per project (totaalscore op 100).
 - inhoudelijke analyse/evaluatie door de Technische Werkgroep op basis van de resultaten van de screening
 - om steunwaardig te zijn moet een project minstens 60 op 100 scoren. Tevens moet een project op minimaal op drie van de zes hoofdcriteria een positieve score behalen
- beslissing door de Managementautoriteit op basis van alle ondersteunende documenten: aanvragen en projectbeoordelingen. De beslissing betreft de toekenning van EFRO-steun aan de steunwaardige projecten tot uitputting van de voorziene financiële enveloppe.

Rekening houdend met de stand van uitvoering van het programma en de vereisten voortvloeiend uit het naleven van de N + 3 – regel, kan worden beslist het beschikbare budget te verhogen.

Projecten kunnen eventueel worden goedgekeurd onder voorwaarden, waaraan binnen een termijn van maximum 3 maanden dient te worden voldaan. De managementautoriteit oordeelt of aan de voorwaarden werd tegemoet gekomen alvorens het contract met de projectpromotor kan worden ondertekend.

5.2 Praktische info bij projectindiening

Projectvoorstellen kunnen vanaf de bekendmaking van de projectoproep en tot afsluiting van de oproepperiode, bij de managementautoriteit worden ingediend. Het indienen gebeurt uitsluitend **elektronisch** door middel van de webapplicatie, beschikbaar op de EFRO-website (www.efro.be). De uiterste indieningsdatum van de volledige projectaanvraag wordt vastgelegd **op vrijdag 23 juli 2021**. Het staat promotoren vrij om eerder in te dienen. In functie van de staatssteunregelgeving kan dit aangewezen zijn. Projecten die onder de staatssteunregels vallen, kunnen immers pas starten vanaf indiening van het projectvoorstel in het e-loket.

Bij het opstellen van de projectaanvraag kan begeleiding worden verstrekt door de provinciale en grootstedelijke contactpunten. Er wordt sterk aanbevolen van deze begeleiding gebruik te maken met het oog op de volledigheid en kwaliteit van het projectvoorstel (naleving van EFRO-reglementering, eligibiliteit van de uitgaven, wetgeving inzake overheidsopdrachten, staatssteun, ...).

Volgende **bijlagen** moeten aan uw projectvoorstel toegevoegd worden:

- Een verklaring omtrent de inkomsten;
- Een verklaring omtrent het btw-statuuat;
- Een verklaring omtrent de wet op de overheidsopdrachten (+ eventueel aanbestedingsplan);

Enkel indien van toepassing:

- Cofinancieringsbewijzen (indien nog niet toegekend, moeten minstens de verstuurde aanvraag-brieven bijgevoegd worden);
- Demimisverklaring;
- Eigendomsbestemming;

Het is ook erg belangrijk om de **praktische gidsen** grondig door te nemen vooraleer een projectvoorstel aan te maken. Deze vindt u ook terug op www.efro.be.

Voor het aanmaken van een projectvoorstel zijn volgende gidsen de belangrijkste:

- Praktische gids 'projectindiening'
- Handleiding 'Communicatie voor promotoren'
- Praktische gids "Projectuitvoering en Subsidiabiliteit"
- Staatssteun – Richtlijnen voor subsidieontvangers
- Gunningsdraaiboek voor overheidsopdrachten
(www.bestuurszaken.be/toelichting-nieuwe-regelgeving)

Provinciale EFRO-contactpunten :

- Provincie Antwerpen, Bezoekersadres: Desguinlei 100, 2018 Antwerpen, Postadres: Koningin Elisabethlei 22, 2018 Antwerpen
Anneke.Vandenaker@provincieantwerpen.be (03/240.66.03)
- Provincie Limburg, Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt
frank.sioen@limburg.be (tel. 011/23.74.11)
- Provincie Vlaams Brabant, Provincieplein 1, 3010 Leuven
toon.boeckx@vlaamsbrabant.be (tel. 016/26.72.10)
- Provincie Oost-Vlaanderen, Woodrow Wilsonplein 2, 9000 Gent
francis.oosterlinck@oost-vlaanderen.be (tel. 09/267.86.37)
- Provincie West-Vlaanderen, Provinciehuis Boeverbos, Koning Leopold III-laan 41, 8200 Sint-Andries
Mauro.callens@west-vlaanderen.be (tel. 050/40.32.93)

Stedelijke EFRO-contactpunten :

- Stad Antwerpen, bezoekadres: Francis Wellesplein 1, 2018 Antwerpen
correspondentie: Grote Markt 1, 2000 Antwerpen
wim.blommaart@stad.Antwerpen.be (tel. 03/338.61.92)
- Stad Gent, Bezoekadres: Franklin Rooseveltlaan 1, 9000 Gent
Correspondentie: Stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent
Heidi.tency@stad.gent (tel. 09/266.56.57)

Managementautoriteit

- Afdeling Europese Programma's, Koning Albert II-laan 35 bus 12, 1030 Brussel
stefaan.pennewaert@vlaio.be (tel. 02/553.03.62)
hartwig.moyaert@vlaio.be (tel. 02/553.63.86)